

Izhaja vsak petek dopoldno. Izdaja konsorcij Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, casa contra 37. — Urad: via Valdirivo 19-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.

SAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 5 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

CELA OGLASOV

objavi 50/100, 40/100, pri 52 kratni objavi popusta. MALI OGLASI: 30 stotink vsaka beseda v navadnem tisku; mastno 40 stotink beseda; z VELIKIMI ČRKAMI 50 st. beseda. Pri stalnem oglaševanju primeron popust.

C. Corr. Postale

(Dr. Puntar)

(Jugoslavija)

Mali koledar.

Petek, 7. septembra: Marko, mučenec; Regina. — Sobota 8.: *Rojstvo Marije Dev. (Mali Smaren)*. — Nedelja, 9.: Peter Klaver; Serafina. — Ponedeljek, 10.: Nikolaj Tolentinski; Pulherija. — Torek, 11.: Prot in Hiacint. — Sreda, 12.: Ime Marija; Macedonij; Valerijan. — Četrtek, 13.: Mavrilij; Notburga. — Petek, 14.: Povišanje sv. križa; Ciprijan. — Sobota, 15.: Nikomed; Melitina.

MALE NOVICE.

Letalska nesreča na Francoskem.

Francoski minister za trgovino, Bokanovski, se je v ponedeljek zjutraj odpeljal z aeroplanom iz Tula v Klermon, kjer je imela biti neka letalska prireditelja. Bokanovski je bil namreč kot trgovinski minister tudi načelnik letalskih zadev. Pri teh zadevah je čakala nanj smrt. Pet oseb je bilo v letalu. Kmalu po odhodu iz Tula (Toul) je motor odrekel, letalo je treščilo na tla in vsi so se ubili. Pri padcu se je še vnel bencin, tako da so bila trupla vsa ožgana. Napaka je bila gotovo v slabi izdelavi motorja. Bokanovski je imel to smolo, da se je ubil z motorjem tiste tovarne, katero je posebno podpiral z naročili za državo. — Letalske nesreče so na Francoskem zelo pogostne, kar kaže na to, da fabrike sleparijo pri izdelavi motorjev ali drugega materiala.

Edinost ustavljena.

Tržaški prefekt Fornaciari je dne 4. septembra izdal dekret, s katerim je odgovornemu uredniku Edinosti, profesorju Filipu Pericu, odtegnjeno oblastveno priznanje. Brez oblastveno priznanega urednika list ne sme izhajati. Dekret se glasi tako:

«Spominjajoč na svarila, ki so bila naslovljena odgovornemu ravnatelju dnevnika «Edinosti» v osebi g. prof. Filipa Perica z odloki z dne 28. julija 1927, št. 182-7508, z dne 9. septembra 1927, št. 082-8124, in z dne 3. septembra 1928, št. 082-6673, ker se je vedla protivno Italiji in vladi in ker je objavljala napačne in tendenčne članke, zmožne pomešati javni red;

vpoštevajoč, da je dnevnik po teh svarilih in po zaplembi 17. avgusta t. l. objavil v današnji številki članke z nedvomno tendenco in z izrazitim protidržavnim značajem, in sicer tistega, ki je naslovljen «† Monsinior Ivan Rojec, dekan tolminski», in drugega z naslovom «Vojvodinja d'Aosta na Goriškem», v katerem so hote zamolčane okoliščine velikega politično-državnega pomena, tako da je bila radi teh člankov številka zaplenjena;

videč, da se iz vsega tega razodeva uporna in trdovratna sovražnost proti vsemu, kar je italijansko in fašistovsko, in se ta sovražnost kaže v protidržavnem vedenju, ki ga ni mogoče več trpeti;

zaslišavši komisijo, o kateri govori čl. 2. kr. odl. z dne 15. julija 1923, št. 3288 (v zakon spremenjen 31. dec. 1925, št. 2309); na podlagi čl. 3. navedenega kr. odloka;

odloči: Preklicano je priznanje odgovornega urednika dnevnika Edinosti, g. prof. Filipa Perica.

Trst, 4. septembra 1928. VI.

Prefekt: Fornaciari.

Občine vkup.

Združene so v eno samo sledeče občine: Brežina, Devin, Šempolaj — Slivje in Mavhinje. Uradno ime ji bo «Brežina-Devin» (Aurisina-Duino), sedež bo na Brežini.

Tolminski dekan umrl.

V nedeljo 2. septembra je umrl v Tolminu mons. Ivan Rojec. Bil je tako odlična osebnost, da je vest o njegovi smrti vzbudila pa vsem Primorju pozornost in sočutje.

Ivan Rojec je bil rojen 26. marca vojne leta 1866. v Trstu. Bogoslovno šolo je napravil v Gorici. Služboval je kot duhovnik v Solkanu, v Biljah, v Mirnu in slednjič v Tolminu.

Rojec je bil med prvimi, ki so umevali socialne nauke in namene papeža Leona XIII. Že mlad je bil ves prevzet krščanskih socialnih idej. Odločno se je postavil na stran svežega preporodnega gibanja med Slovenci. Obsojal je zastarel slovenski liberalizem, kateri ni znal najti poti do korenin ljudskega življenja. Vedno je bil protivnik primorskega edinjaštva in tiste svobodomiselnosti kulturne smeri, katero zastopa Edinost. Vedno je trdil, da je edinjaštvo pogubno za naše ljudi, ker jih vzgaja za figovce in švigašvage. Skušnja je tudi pokazala, da je med nekdanjimi liberali največji procent figamož. V sporu med staro in mlado strujo v Gorici je pokojni Rojec že skrajno zavzel stališče mladih in je podpiral njihovo glasilo «Novi čas». Tudi tukaj je skušnja dala njemu prav.

Pa bilo bi napačno misliti, da je bil dekan Rojec politični kričač. On je bil

delavec. On ni samo govoril o lepih načrtih, temveč jih je v dejanju izvajal. Že v Biljah je osnoval zadružno opersko. Največje njegovo socialno delo pa je bila mirenska čevljarska zadruga. Miren se je visoko povzdignil s to zadrugo. Rojec je bil vedno s srcem pri nji in pri svojih Mirencih.

Kot mož dela in misli ter značajen poštenjak si je Rojec pridobil ugled po vsi goriški deželi. Sodeloval je pri raznih osrednjih organizacijah kot odbornik. Bil je tudi deželni poslanec. Goriška dežela je takrat lepo cvetela in napredovala in pri tem ima tudi pokojni dekan svoje zasluge.

Pokojnik se je pa tudi kot dušni pastir odlikoval z modrim in vztrajnim delovanjem. Ko je župnikoval v Mirnu, se je obnovila stara božja pot Žalostne matere božje na Gradu. Živahno je skrbel za svoje goriške ljudi v strašnih letih vojne in begunstva in po končani vojni se je spet vneto lotil obnovitve. Njegove duhovniške zasluge je tudi cerkvena višja oblast pripoznala, ko mu je dala naslov častnega kanonika goriške prvostolne cerkve.

Ob grobu dekana Rojca jočejo tihe solze vsa srca njegovega ljudstva, ki ga je v delih ljubil.

Pogreb dekana Rojca.

V torek, 4. t. m., ob 10.30 je bil v Tolminu veličasten pogreb umrlega dekana. Zbralo se je do 2000 vernikov in 55 duhovnih sobratov. Pogreb je vodil goriški kanonik mons. Tarlao. Krsto so nosili domači župljani, spremljalo jo je v špalirju 8 duhovnikov Vse trgovine so bile zaprte. V cerkvi je rajnemu govoril kobariški dekan Pavlin. Tolminski pevci so zapeli žalostinke v cerkvi in na pokopališču. Peli so tudi pevci iz Mirna.

Tropska mrzlica.

To je mrzlica, ki jo povzroča prehuda poletna vročina. Na Grškem je strašno razširjena. Pol milijona ljudi je bolnih. V Atenah so bili uradi in trgovine zaprte, ker je vse ležalo. Precej oseb je umrlo. Bolezen je v tem, da naraste močno telesna toplota, se bruhra kri, pojavijo se živčni napadi podobni kakor pri božjastnih in bolniki ima razne privide in fantazije. Tudi ministrski predsednik Venizelos je obolel.

Prosjačenje v Trstu.

Znano je, da je ta obrt v Trstu zabranjena. Vsi se pač za prepoved ne menijo. Policaji so jih v par tednih po sredi mesta nalovili kakih 150, katere so izročili v roke občinski Dobrodelni organizaciji.

Inženirji brez dela.

V Italiji je okrog 15.000 inženirjev. Brez dela jih je 3000.

Macedonci se lasajo.

Macedonski revolucionarji so si v laseh: ena stranka je za Mihajlova, ki je Protogerova ubil; proti Mihajlovu so pristaši ubitega Protogerova. Na četo vanju v Rodopskih gorah sta dve nasprotni četi zadeli vkup; od 17 Protogerovih pristašev sta samo dva ušla živa, drugi so padli v boju ali pa živi prišli Mihajlovcem v roke, ki so jih do smrti mučili. — Radi spora v ti organizaciji bi bilo bolgarski vladi olajšano, da se otrese njihove komande. Zato so Francozi in Angleži v Sofiji zahtevali, naj se prilika porabi ter v interesu balkanskega miru ta organizacija «makedonstvujuših» zatere.

Pilsudski v Rumuniji.

Poljski general in vojni minister Pilsudski je bil pred kratkim v Rumuniji, kjer so se dogovarjali o vojaškem sodelovanju obeh držav za slučaj sovražnosti z Rusijo.

Nasprotnik pijače.

V ameriškem volivnem boju obetajo demokratje (Smith), da bodo zopet dovolili javno točenje alkoholnih pijač. Republikanci (Hoover) pa hočejo ostati suhi. Avtomobilski kralj Ford je glede «suše» in «moče» izjavil, da bo svoje tovarne zaprl, če zmagaajo mokri; on da se ne bo ubijal s pijanim delavstvom. Znano je, da Ford plačuje dobro, toda neusmiljeno pošlje proč vsakega, ki smrdi po alkoholu.

Liberalna vzgoja.

Tednik Pučki Prijatelj je objavil dopis in Zminja, kjer se bere tudi tole: «Zalostno je to! Krompir ves vničen, da se skoro niti ne pozna, kjer je bil sajen. Fižola ni nič. In vinogradi? Zalostno! Listje rumeni in grozdje odpada. Uboge živali, rade bi se pasle, a ni kaj. Pašniki so vsi porumeneli, sena je malo žita nič. Vidimo torej jasno, da je letošnja letina grozno slaba. Treba pa je, da zaupamo v Boga in se spreobrnemo. Treba je, da dajemo Bogu dolžno čast, a ne, kakor smo letos delali, ko smo ob nedeljah kosili, grabili, seno spravljali, ob nedeljah seno domov vozili in tako dalje. Iz zgodovine pa znamo, da je Bog strahovito kaznoval narode, ki so zamestali božje zapovedi».

Izginil.

Iz Sežane je odpotoval z vlakom blagajnik podružnice, ki jo ima tam Tržaška mestna hranilnica. Rekel je, da gre v Trst, a ni prišel. Vsa sled se je izgubila za njim. Že 14 dni ga zaman iščejo.

Birt na južnem tečaju.

Ameriški raziskovalec Byrd se odpravlja na Južni ledeni tečaj. Rajnki ajdovski notar Lokar bi dejal, da bodo za Birtom hitro šli Kranjci na tečaj pokušat, kakšno kapljico bo tam točil.

Tovarna orožja dela kupčije.

Na Češkem so velike tovarne vojnega materiala v Plznu; to so «Škodove» tovarne. Zadnje tedne so na borzah delnice te družbe zelo porastle, ker se obetajo dobri dobički. Turek je naročil vojnega materiala za več sto milijonov kron, Jugoslavija in Rumunija pa kar za poldrugo milijardo.

Rojeni in mrtvi.

Tekom avgusta je bilo v Trstu rojenih živih 267 (v juliju 312). Proti juliju je število padlo za 45 ali v odstotkih za 14%. Pa tudi umirati nočejo Tržčani: v avgustu jih je umrlo 272, v juliju 305, torej v avgustu 33 manj (10%). Civilnih porok je bilo 102 (v juliju 160); te so padle kar za 36%. Kaj to pomeni?

Pravica za vse.

V Belgradu se vodi sodna preiskava o streljanju v skupščini 20. junija, ko sta padla Basariček in Pavle Radič mrtva, drugi pa ranjeni. Ubijalec Puniša Račić je že od takrat v luknji. Tovariša njegova Popović in Jovanović-Lune sta bila v ponedeljek 3. 9. aretirana. Državni pravnik ju obtožuje, da sta z Račićem vred uboj pripravljala, oziroma Račića k uboju navduševala. Ko so prišli orožniki ponju, sta oba iz oblakov padla. Popović je protestiral z besedo, Jovanović-Lune pa je brcal in otresal orožnike, da so ga morali gnati s silo v Glavnjačo (belgrajski zapor).

Ribičeva nesreča.

Iz Izole so šli ribiči ponoči 26. avgusta na lov svetilkami. Anton Degrassi je tudi šel v družbi treh mož in 12 letnega sina s svojo barko na široko morje. Imeli so posebno srečo; ujeli so rib na kvintale. Ko so blagodat pripravili, je gospodar nesel sidro z enega konca na drugega. Ko je sidro vrgel v morje, se mu je najbrž kako zateknilo v obleko in ga potegnilo čez rob ter v dno morja seboj. Otrok je hotel od jada skočiti za njim. Videč, da je pomoč nemogoča, so možje dečka privezali k jamboru ter odpluli v Izolo.

Sreča ga je iskala.

Prokurist neke dessauske tvrdke si je bil kupil celo srečko, to je osem osmink, nemške razredne ložerije. Nenadoma pa je začel v denarne zadrege ter je srečko odstopil svojim prijateljem. Tri dni nato je pa zvedel, da je njegova srečka zadelala veliki dobiček. Ni težko uganiti, kako mu je bilo pri srcu. Sedaj poročajo nemški listi, da mu bodo srečni prijatelji prostovoljno odstopili znaten del dobitka.

Schubertova družina.

Letos je bila stoletnica, odkar je umrl slavni skladatelj Franc Schubert (Šubert). Njegov oče je bil preprost učitelj. V družini je bilo 14 otrok. Živel so revno, toda pošteno. Franc je postal eden najslavnejših glasbenih skladateljev. Letošnje stoletne slavnosti njemu na čast so bile nekaj prav izrednega celo za svetovno mesto Dunaj.

Kellogov pakt.

Pisali smo že o ti reči. V Parizu so podpisali nekako pogodbo, s katero se države odrekajo vojske. Seveda so bile države toliko previdne, da so dodale zraven te splošne odpovedi razne pogoje, kakor tisti, ki je pri spovedi obljubil: Ne bom več klel, če me ne bodo ujezili.

Torej — ali bodo še vojske na svetu, ali jih ne bo nikoli več? Splošno sodijo, da bodo vojske še. Iz greha in krivice prihajajo spori in boji. Greha in krivice je pa na svetu toliko, da nas je kar strah misliti na to, kaj se mora v tem košlu hudobije vse skuhati. Kellog sam je bil moder in previden v svojih izjavah, zato ni hotel reči: Zdaj ne bo nobene vojne več — ampak je rekel: S to pogodbo smo dosegli to, da se bo vojna težje razplamtela. Tudi svetovno časopisje se je v tem smislu izrekalo, nekateri listi pa so Kellogov pakt še nižje ocenili.

Kaj de „Lavoro d'Italia“.

Vetiavni fašistovski dnevnik je pisal: «Kellog je odposlanec najbogatejše države na svetu, katere gre za tem, da tudi najmočnejša postane, ter hoče to svojo težnjo obdati s svitom idealizma...» Prišel je čez ocean na trgovski, odpeljal se bo na *bojni* ladji. V eni roki drži pozlačen kip mirovnega božanstva, z drugo pa trdno zateguje denarno mošnjo. Roko pomočnico iztega proti Egiptu in Kini, v Panamo in Nikaragvo (na ameriški celini, o. ur.) pa pošilja oborožene čete... Evropski diplomate spoznavajo, kako je to početje neskladno in malodobno, toda Amerika bi se lahko maščevala, če bi jo zavrnil, zato ji raje ugođe, saj itak ostane vse pri starem. Stric Sam ima včasih čudne muhe, ki so pa nedolžne: zakaj bi ga dražili, ko je pa tako zelo bogat?»

Volitve bodo.

Močan razlog za Kellogov pakt je misel na predsedniške volitve v Ameriki. Republikanska stranka, ki je zdaj na vladi, hoče imeti kako lepo geslo. Na shodih bodo rjaveli: Poglejte, mi republikanci smo naredili mir v Evropi. Tako smo jih stisnili za vrat, da se ne bodo več mogli ganiti brez našega «nula osta». Zdaj, o kapitalist, ne boj se več za posojene dolarje, ne bo jih vojna požrla, mi republikanci smo jih rešili. Volite našega kandidata Howerja, pa bo večni mir in dober kšeft z Evropo.

Monroe.

Monroe je bil svoje dni predsednik Zedinjenih držav. On je izrekel slavno besedo: Amerika Amerikancem. Na to besedo so Združene države z vojsko nagnale špansko moč z ameriških tal; s tem geslom so tudi Francozom odrekli vsako vmešavanje v politiko na ameriški celini. Le Anglež je še obdržal Kanado, v druge ameriške zadeve se pa tudi on ne sme vtikati.

Na podlagi «Monroe-doktrine» so Združene države začele gospodovati vsem Amerikancem. Strahujejo Panamo, Nikaragvo in se mešajo v mehiške

zadeve. Tudi Kostarika neprijetno čuti jarem Združenih držav. Ta mala republika je iz Družbe narodov izstopila, češ da je pomoč te Družbe toliko vredna kot zdravila bolniške blagajne. Ravno letos je pa rekla, da bi pristopila nazaj v Društvo, če bi Društvo hotelo javno povedati, kaj misli o «Monroe-doktrini», t. j. ali je ameriška celina za vse Amerikance, ali samo za Združene države. Z drugo besedo: Društvo narodov naj stricu Samu pomiga s pestjo, da on ne sme zatirati drugih ameriških držav.

Razume se, da Društvo narodov ne bo Stricu s pestjo pomigalo, še prositi si ne bo upalo kaj takega; samo kako duhovito proročbo si bodo izmislili, tako, ki se naprej in nazaj bere prav.

Angleška politika.

Med Veliko Britanijo (Anglijo) in Združenimi državami je huda tekma, kdo bo imel večje bojno brodogradje. Amerika je že sklicala veliko razoroženih konferenc, da bi na kak način Angleže prevarila. Pa tudi sam Kellogov pakt je prelanka vrvi, da bi zvezala roke Veliki Britaniji. Tačas ko je Kellog sestavljal besedilo svoje mirovne pogodbe, so v Londonu na cesti govorili, da bi morda utegnili na kak način priti do vojne z Ameriko.

Kako zelo neprijetna je Angležu ameriška moč, dokazuje najbolj to, da je Britanija s Francijo to poletje sklenila

novi zvezo. Določbe te zvezne pogodbe so sicer ostale tajne, a skozi špranje so nekateri hoteli videti to-le: V slučaju pomorske vojne bo francosko brodogradje stalo ob strani angleškemu (ta določba gotovo ni naperjena proti Radičevi republiki). V Sredozemskem morju bo gospodar na zapadu Francoz, na vzhodni Anglež. V balkanski politiki bosta obe velesili enotno nastopali; enako v politiki proti Nemčiji.

Ta nova francosko-angleška zveza je izredno pomenljiv dogodek za evropsko politiko in njena pota v bližnji prihodnjosti. Kdor bo prijatelj s Francozi in Angleži, se bo lahko čutil varnega in močnega. Proti ti zvezi se ne more postaviti druga enako močna v Evropi. Gotovo bosta pa zaveznika skušala pridobiti na svojo stran še druge države, da bi mogla tem večjo silo postaviti na plan proti bogatemu stricu Samu.

Ni treba misliti brž na oborožen spopad. Vsaka žival poprej renči in šele potem popade. Nova zveza ima brez dvoma tudi namen pritisniti na Združene države, da bodo bolj odjenljive pri iztirjevanju vojnih kreditov. Skušal se bo poklicati v življenje nekaj gospodarski blok evropskih držav proti pritisku ameriškega kapitalizma.

Na kratko lahko rečemo, da Kellogov pakt nima posebno velikega pomena po svojem bistvu; parada, ki so jo v Parizu naredili, je bila bolj za oči.

Kaj nam z dežele pišejo

REŠKA DOLINA.

Od povsod sporočajo v svet svoje zadeve, posebno pogostoma pa bilanco letošnje suše. Zato bom še jez napisal tako bilanco za našo dolino.

Seno smo kosili zelo zgodaj, ker smo bili v strahu, da ne bi kasneje imeli vremena, in pa v nadi, da bo tem več otave. Ozimni ječmen je obrodil dobro, ker je dozorel še pred sušo. Pšenice je komaj polovičen pridelek; ovsu prav tako. Pižola bomo imeli komaj za božično vrgiljo, za veliki teden bo treba kuhati štacunskega. Zdaj je čas za košnjo otave; ljudje sprašujejo eden drugega, kdo ima kaj otave. V vsaki vasi bi zadostovala dva kosca, da v enem tednu potereta, kar je kod zraslo. Češplje so do kraja prezorile; kjer je bilo kaj zaroda, je vse rdeče po tleh. Živina nima več paš; ljudje jo gonijo vseprek po senožetih in mlakah, pa pri vsem tem jo morajo krmiti še doma. Časa imajo ljudje dovolj na razpolago, ker delati ni kaj.

Sedaj širijo v Trnovem železniško postajo. Tam je zaposlenih do 250 domačih delavcev. Nekaj se že pozna, a razmeroma je malo. Ko bi šli na delo skrbni družinski očetje, bi obrnili zaslužek za resne potrebe, toda večina teh delavcev so lahkomiselni fantje, ki doberšen del zaslužka razrosijo po gostilnah in plesiščih, tako da se družinam le malo pozna. š. s.

KUBED.

Vkljub hudi letošnji suši v naši vasi ni popolnoma zmanjkalo vode. Imamo 3 občinske vodnjake, kateri bi seveda ne zadostovali. Toda v čast našim posestnikom treba povedati, da so v povojnih letih napravili kakih 30 zasebnih vodnjakov; še letos so bili deloma narejeni 4 novi vodnjaki. Če pomislimo na veliko denarno in gospodarsko krizo, treba

je pohvaliti smisel za napredek, ki se kaže v tem. Ta napaka pa je pri nas, da ni dobrega napajališča za živino. Tudi to bi se dalo urediti in pričakujemo, da bo novi vasi načelnik to vzel v pretres.

V naši vasi smo včasih veliko zaslužili s tem da smo tolkli grušč. Letos smo v ti reči zaostali; drugokrat smo prejeli za tako delo do 10 tisoč na leto, letos pa sta samo dva nekaj malega naredila. Bolj so se potrudili Gračičani, čeprav niso bolj potrebni ko mi.

Živnozdravnika in kompetentno oblast opozarjamo še na to-le stvar: V ti okolici so 3 licencirani bikvi, h katerim priglanjajo po 5 ali 6 krav dnevno. Malokatera se ubreji, plačati pa je treba za vsak skok 15 lir; ako šestkrat ženeš, si plačal vrednost teleta. Če pa uslužen kmet da, na razpolago nepotrjenega bika, plača 500 lir globe. Oblastvo, ki ima v rokah živinorejske zadeve, naj torej preskrbi, da bo več licenciranih bikov na razpolago.

RICMANJE.

Pri vseh dobrih igralcih in protagonistih nimamo nikakršne zabave. Jezni smo bili, da cirkus Kludski ni prišel k nam; iz maščevanja smo priredili v nedeljo 26. avgusta ob eni ponoči dramo v 4 dejanjih. Prvo dajanje: fantovski prepir, enega ranijo z nožem ter odpeljejo v bolnišnico. Drugo dej.: aretacija ranilcev. Tretje dej.: priče — na žalost tudi oženjeni možje — romajo na orožniško postajo v Dolino. — Pavza. — Četrto dejanje (se še pripravlja): sodba v Trstu. — Brez epiloga.

Slabe čase preživljamo. Letina je «pospravljena». Tudi grozdje je močno trpelo vsled suše. Jesti je treba ljudem in živalim. Kje vzeti? Dela je malo; srečen se šteje, kdor ga ima. — Svetovati bi bilo raznim, naj bi opustili pijanske razvade. Naj bi spili, ako že mora biti,

ta sovražnik Piskerčanov obsodi na smrtno kazen. Toda kako? V tem pa možje občinski svetniki niso bili edini. Eden je predlagal, naj se krt kot hudodelec obesi. Pa so ugovarjali drugi, da ima krt prekratek vrat in da bi se lahko iz vrvi izmuznil in ušel; predlog je propadel. Drugi je predlagal, naj se krt ustrelji, pa so ugovarjali vsi, posebno pa divji lovci, da ni krt smodnika vreden, in tudi ta predlog je propadel. Eden, ki je bil znan, da rad veliko čita, je predlagal, naj krta sežgô, pa mu je zopet ugovarjal drugi, da je to mučeniška smrt in da bi ga potem še kateri sosedi častili kot mučenika; in tudi ta predlog ni obveljal. Potem pa vstanejo tam zadaj pri peči častitljivi očka rdeči mesar Smuk, podomače Johanov oče; denejo fajfo lepo na klop in klobuk doli. Znano je bilo, da očka Smuk le redko govorijo, ampak vsak je vedel, da sedijo očka Smuk

četrt ali pol litra in se podali ob krščanski uri spat. Iz pijanstva nastajajo same neljube posledice. — G. podeštata pa prosimo, naj vpoštevata naše težave ter dela na znižanje davkov.

Jako zadovoljni smo, da smo dobili v osebi gospe Mattioli uslužno in prijazno čuvajko. Da bi le ostala pri nas.

Na novega župnika čakamo že tako dolgo, da smo jeli izgubljeni upanje na njegov prihod.

DEKANI.

Na Veliki Smaren smo obhajali vsakoletno slovesnost naše cerkvene patrone. Udeležba je bila velika zjutraj pri prvi maši in tudi pri slovesni maši, katero je daroval kanonik mons. Slavec ob asistenci domačega župnika in bogoslovca Bendiča. Popoldne ob 3. je bil blagoslov in shod Marijine družbe, za katero se naša dekleta žal premalo zavzemajo. Miče jih vse kaj drugega. Preveč je v naši vasi plesnih prireditev. Tudi ta dan je bil ples na postaji, pa ni bil posebno dobro obiskan. Domačih deklet ni plesala nobena; vsa čast jim!

Ponoči med 18. in 19. avgusta je izbruhnil požar v seniku Josipa Valentija. Zgorelo je vse, komaj so rešili živino. Škoda znaša okrog 8000 lir. Požar smo hitro opazili in pogasili z gasilno bivešega ognjegasnega društva. Naj omenim še to, da je bilo treba nekatere posameznike siliti k gašenju. Nekateri so samo gledali. Drugi, možki in tudi ženske, so pridno pomagali ter obvarovali, da ni šel ogenj naprej. Dobro bi bilo, da bi se zopet ustanovilo gasilsko društvo ter si nabavilo razne gasilne potrebščine.

Na polju ne bo kaj pobirati. Nekaj gospodarjev se odpravlja v Ameriko.

HARIJE.

Naša pošta nam slabo streže. Mali list, odposlan iz Trsta 17. avgusta, smo dobili na 26. Zahtevamo več točnosti v poštni službi! Čudno pa se nam zdi, zakaj ne bi tudi okoli Harij imeli pismonoše, kakor ga imajo druge vasi pod bistriško pošto. Ali nismo enaki? Priporočamo to v premislek g. podeštatu in poštneemu ravnateljstvu.

PROSEK.

V nedeljo 9. t. m. se slavi stoletnica obstoja pokopališča. Ob 10. bo peta sv. maša na pokopališču, popoldne ob 4. bo procesija iz cerkve na pokopališče.

TRNOVO pri Gorici.

Naš učitelj Rosetti je prestavljen v Šempas. To povišanje v službi pomeni priznanje za vno, s katero se je tako priljubil tu na Trnovem, da vse joče za njim, dočim se v Šempasu srčno vesele njegovega prihoda.

ŠKOFIJE.

V nedeljo so plesali za šagro. Bilo je, kakor je pač po šagrah, le to se je opazilo, da so bile nekatere dekle oblečene prav po živinsko nesramno. Pravijo, da je v Milah neka šivilja, ki posebno rada strže razuzdanim lajdrim iz te okolice ter jim dela tako grdo obleko. Morda bi bilo dobro, če bi županstvo v Milah malo pogledalo, kako in kaj je s tistim brlogom modnega smrada.

ŠEMPAS.

V nedeljo 26. avgusta je bil v cerkvi ustanovljen Marijin vrtec za otroke. Slovesnost je privabila veliko število vernikov. Do srca je šlo krasno petje tenorista g. Jožka Bratuža.

V nedeljo 2. t. m. pa se je pripeljala v našo vas vojvodinja D'Aosta. Odprt je bil novi italijanski otroški vrtec, ki je nastanjen v hiši g. podeštata Savellija. Vpisanih je 6 otrok.

Šempas se prazni: Okoli 250 ljudi, največ mlajših moči, je v Ameriki. Samo za potne stroške je šlo okoli 300 tisoč lir. Nekateri si iščejo dela tudi v Jugoslaviji. Birič je oznanjal pri cerkvi, da je prepovedano iti čez mejo brez potnega lista; kogar bi pri takem poskusu ujeli, dobi lahko 6 mesecev zapora.

PODLISTEK.

Kako so Piskerčani zatrli krto rod.

(Humoreska).

Tam nekje v Piskerci so živeli silno brihtni ljudje. Kmetje so bili znani daleč na okoli po svoji učenosti v državnih, občinskih, posebno pa v gospodarskih zadevah. Znano pa je bilo daleč čez dolino v Piskerci, kako so zatrli krto rod in so zaradi tega Piskerčani postali slavni. — Nekega leta se je krto rod posebno bogato zaredil. Vsi travniki polni krtin, druga pri drugi kot še nikoli. Vsi od župana pa do zadnjega pastirja doli so tožili, da bodo ob vso travo in seno. Tedaj so sklenili, da ga zatro. Toda-kako? Najprej je bilo treba tega sovražnika dobro poznati. Slučaj je

hotel, da je ravno županov sin ujel enega krta živega in ga zaprl v eno železno kletko. Pred cerkvijo so na trgu postavili mizo in na njo kletko z živim krtom, da si ga je vsakdo lahko ogledal kakšen je kakšno barvo ima, oči in velikost. In res, v nedeljo se je zbralo pred krtom toliko ljudi, otrok in odraslih, da je moral župan postaviti pred krta policajca, da ne bi množica krta ubila. To so to škodljivo zverino ljudje zmerjali, kleli in vanjo pljuvali! Žival je mirno poslušala to razjarjeno množico. Župan je sklicala za popoldan izredno sejo. Najprej je bil njegov predlog, da se za častnega občana imenuje njegov sin, četudi je bil še mladoleten, ker je ujel živo najbolj nevarno in škodljivo žival za slavno Piskerco. Predlog je bil enoglasno sprejet in županov sin prvi častni občan v Piskerci. Potem je bil tudi enoglasno sprejet županov predlog, da se

ta sovražnik Piskerčanov obsodi na smrtno kazen. Toda kako? V tem pa možje občinski svetniki niso bili edini. Eden je predlagal, naj se krt kot hudodelec obesi. Pa so ugovarjali drugi, da ima krt prekratek vrat in da bi se lahko iz vrvi izmuznil in ušel; predlog je propadel. Drugi je predlagal, naj se krt ustrelji, pa so ugovarjali vsi, posebno pa divji lovci, da ni krt smodnika vreden, in tudi ta predlog je propadel. Eden, ki je bil znan, da rad veliko čita, je predlagal, naj krta sežgô, pa mu je zopet ugovarjal drugi, da je to mučeniška smrt in da bi ga potem še kateri sosedi častili kot mučenika; in tudi ta predlog ni obveljal. Potem pa vstanejo tam zadaj pri peči častitljivi očka rdeči mesar Smuk, podomače Johanov oče; denejo fajfo lepo na klop in klobuk doli. Znano je bilo, da očka Smuk le redko govorijo, ampak vsak je vedel, da sedijo očka Smuk

v občinskem odboru v Piskerci najdalje, in da kadar kaj povedo, da tisto gotovo obvelja in sicer samo zato, ker so rekli Smukov očka. In župan Tonkla je dejal: «Tiho možje, Smukovi imajo besedo». In to se je očku dobro zdelo, ker so ga župan vikali, kot oni gospoda nunca. In Smukovi so začeli: «Častiti možje — spoštovani zborovalci! Važna je ta ura, ko smo se danes zbrali in važen bo sklep, ki ga bomo storili v splošno korist naše doline, da bodo še daleč povedali, kako brihtni smo mi možje v Piskerci. Piskerčani bomo še slavni postali. Tedaj pa se oglasi eden, Stafaču Jernej: «Tako je! Živijo Smuk!» «Le naprej! Tiho!» je zaklical župan Tonkla in zaropotal s škornjem pod mizo. Vse je župana ubogalo. «Prosim, gospod Smuk nadaljujte». In očka Smuk so bili še bolj počesčeni, četudi niso znali drugega kot prešiče klati in na semnjih ma-

Deseti brat in konec pasjih dni.

Letošnja nezgodna vročina je prilično tudi na želodec, ki se je, prenapolnjen s slabo vodo, postavil v družbo upornikov ter spravi marsikatero v posteljo, nekatere pa na drugi svet. Tudi mene se ni ta nadležna bolezen ognila, a v kljub temu sem zlezal pred zadnjo nedeljo na visoko goro sv. Lovrenca, kjer je bilo neobičajno cerkveno opasilo. Romantičen je bil pogled, na Nanos, Javornik, Snežnik, Križno goro in na pravilne ravnine subega Cerknškega jezera. Okoli cerkve je ležalo vse polno bolnikov, ali bolje rečeno lenuhov, katerim so ravnokar minuli pasji dnevi pustili sledove na možganih. Ta svojat ni obrnila pozornosti niti najpoglavnejšemu delu sv. maše ter je kar naprej, tebi nič, meni nič prodajala svojo «antikulturo». Mučenec sv. Lovrenc in pa častljiva gora sta gotovo jokala nad to pasjo boleznijo. To so udje one lepe skupine, ki tudi pri farni cerkvi med sv. mašo kažejo svojo izobrazbo, zabijajo «šlekerje» in «glihajo» v prostorih, katere so sami krstili za «kovačijo». Na tiho moram še to pošepetati, da rabijo nekateri izmed teh veletalentov tudi razne zunanje koticke pri cerkvi za isto skrivalnico, na katero napišemo navadno dve ničli!

Ravno tisto nedeljo popoldan je bil sprejem novih članic v Marijino družbo. Častita gosp. govornika sta kaj lepo slikala dolžnosti članic v Marijini družbi, ali v kljub temu so šle neke stare članice na ples, kamor jih je klicala čindata, čindata! Tak plevel bi bilo treba izruvati! V dolini pohujšanja je bil tudi letos ples, ali ta bot so neke na pol nage plesalke «gor plačale»: Vjela jih je huda ura in jim ves našopirjen mehanizem zmočila. Še premalol! Stal sem blizu Dile in gledal satana: mimo je prinesel na ramenih neki kavalir svojo oboževanko ter hitel ves upehan dalje, ona pa mu je šepetala: «Peterček! Aufpasaj, da me ne vržeš!» Prmejštetecel še bo suša!

ŠTANJEL.

Pred kratkim smo pripeljali nove zvonove, tri za Stanjel, dva za Hruševico. Na dan birmovanja 6. t. m. bodo prevzvišeni g. nadškof te zvonove posvetili in potem upamo, da jih bomo kmalu slušali z višine. Daj Bog, da bi nam ti zvonovi znanili tudi vesele dni.

GRADIŠČE nad Vipavo.

V Gradišču imajo cerkev na griču, s ceste vodi strma pot k cerkvi. Ob ti poti je 14 kapelic križevga pota z lepimi slikami. Nedavno tega so neki razuzdanci (ne domačini) par kapelic oskruniti, sive podobne raztrgali in vrgli na pot. Obsodne vredna «kultura!»

BREZOVICA.

Dne 27. avgusta smo pokopali župnega cerkovnika. Bil je 24 leten mladenič rahlega zdravlja. Dve leti je opravljal to službo, dokler ga ni bolezen zrušila. Zadržano smo zdaj brez cerkovnika, le strežnik prihaja vsak dan in Tubelj, da streže pri sv. maši. Med tem se po vasi mnogo razpravlja, kdo bo novi cerkov-

nik. V tem stoletju smo imeli že štiri; le ta zadnji je umrl, njegovi predniki še žive. Zeleti je, da bi se dobil sposoben in zanesljiv krščanski mož za to službo.

REPENTABOR.

(Zakasnelo). Na svetega Roka dan me je popoldne gnalo na Repentabor, kjer je bilo, kakor sem zvedel, že predpoldne jako dosti romarjev in izletnikov. Stopil sem v cerkev in komaj sem vstopil, me je očaralo prelepo petje: mešani zbor, izvrsten pevski material, ženski in moški, izšelost mojstrska. Dandanes se malo je kje pri nas kaj takega čuje. Pozneje sem doznal, da je pel proseški cerkveni zbor pod vodstvom pospoda župnika Josipa Križmana. Vsa čast pevcem, vsa hvala pevovodji!

PLANINSKA GORA.

Dodatno k shodu ne Planinski gori v soboto dne 8. IX. sporoča podpisani, da bo med obema sv. mašama ljudsko petje in peke se bodo sledeče pesmi: 1.) Bog pred Tvojim veličastvom (Cecilija I. del, 10. pesem), 2.) O devica, zvezd Kraljica (Slava Brezn., 10. pesem), 3.) Jezusa ljubim (Slava Brezn.), 4.) Povsod Boga. Med darovanjem se poje: «Darovanje» (Cec. II. d).

NB. Moški pevci iz raznih župnij se naprošajo, da priso pesmarice s seboj, in se vabijo na kor.

Zupni urad v Studnem.

GAŽON pri Kopru.

Vkljub slabi letini so nam ljubi dobrotniki preskrbeli ples. Imeli smo ga 26. avgusta «na Krozeri». Vendar je bil ples reven, ker smo vsi založeni z denarjem kakor cerkvena miš z moko. Povrh tega pa se je ob ti priliki zgodila velika nesreča. Ker se je plesalo pri cesti, je bilo veliko ljudi trajno na cesti sami. Avtomobili so morali voziti počasi. Neki bogataš iz Kopra je pa kar slepo drl naprej. Ljudje so mu naglo poskakali s poti, toda 7 leten deček, doma iz Solare, je prišel pod kolo. Priča dogodka je bil tudi karabiner, ki je ples nadzoroval. Ljudje so bili strašno razburjeni in bi bili najraje kar tam sodbo naredili nad brezobzirnim avtomobilistom; orožnik ga je moral braniti. Povoženega dečka so naložili na isti avto in ga peljali v materinem spremstvu v bolnišnico. Predrzni voznik bo naznanjen in po pravici bi bilo, da se obsodi na plačilo odškodnine; otrok ima eno oko pokvarjeno.

Naši gospodarji hodijo od Poncija do Pilata. Iščejo papirje za v Ameriko. Posebno težko je dobiti papirje s številkami, tiste, ki so na oba kraja malani. Zemlja je zdaj malo vredna in banke ne dajo rade večjih posojil.

S POMJANA.

V Malem listu smo brali, kako so naredili ples v Farnetičah pri Sežani. Z ondojnimi fanti so iste «glihe» v Kavrljaku. Tudi ta Pariz ima 6 hiš, pa so naredili svoj ples. Ali niso furbaci? Samega vruga bi «koenali».

TRNOVO-BISTRICA.

Nepovabljeni gostje v župnišču. Dne 1.-9. ponoči so jo primahali ali se morali tudi z avtomobili pripeljati nepovabljeni gostje, da v župnišču kaj evenka dobijo ali kaj zlatnine. Cepci neumni! kaj mislijo, da jaz zanje delam in zbiram zlato in srebro? Najbolj so jim dišali «milijoni» v železni blagajni. Začeli so celo vrtati to železno skrinjo, da iz nje priletijo denarji, cekini in srebrni križevci. Namesto tega bogastva se je usul pepel, ko so prevrtali prvo železno ploščo. Ropot je zbudil domače in tatovi so morali odkuriti brez «tisočev». Lačni pa menda niso bili, ker kruha niso hoteli. Pač pa jim je dišalo žganje, pristaa rakija ali slivovec.

Drugače so se pa še precej «latinsko dostojno obnašali», ker niso škode na-

lo pogoljufati, in so rekli od splošni tihoti: «Mi moramo ta krtov rod zatreti in tudi drugim občanom pokazati kako! Ta rod se bo širil in uničil vse naše polje in travnike. Kje bomo jemali seno za blago in peso za prešiče? Ni treba dolgo govoriti in dokazovati, da je krt naš smrtni sovražnik, zato zasluži smrtno kazen, ampak tako, da se bo take smrti ustrašila vsa njegova žlahta in zbežala». «Dol ž njim, smrt mu», je vpilo vse in eden je stopil slučajno občinskemu mačku, ki je bil pri vseh sejah navzoč, s tako silo na rep, da je maček s svojim stražnim mijamijavom ves zbor prepil. «Tiho, mačka ven; nima besede», pravijo oče župan. «Gospod govornik nadaljujte!» Tedaj so se očka Smuk odahnili, pošteno pljunili na tla in rdeči kot rak s povzdignjenim glasom, kot bi krave gnali na semenj, nadaljevali: «Možje, reč je žalostna, paresna. Mi

moramo prvi dati zgled, da si bo ta krtova zalega zapomnila, kakšni smo ni tukaj v Piskerci in še svojim potomcem povedala, da si bodo zapomnili, kaj se je pred leti v Piskerci zgodilo zadajemu krtu, ko je bil naš Tonkla župan in jaz Smuk občinski svetovalec». «No, kaj? hitro», je rekel eden, «da ne bo krt prej poginil». «Ne bo, bom precej končal. Ne bomo ga ne obesili, ne ustrelili, ne sežgali, ampak pogine naj najbolj strašne in grde smrti:

«Živ naj se v zemljo zakoplje!»

Strašno odobravanje. Krta so nesli v procesiji, župan je šel naprej pred njim, Smuk za njim, izkopali so precej globoko jamo, odprli kletko in krta živega pokopali.

Tako je bila smrtna obsodba v par minutah končana. Iv. B.

redili, ko bi jo lahko. Drugič naj mi preje sporoče pismeno, kedaj pridejo, da pustim železno blagajno odprto, da mi ne delajo škode. Prizadeti.

SEŽANA.

Na dopis v zadnji številki smo dobili pojasnilo, da trditev o nekem neredu v cerkvi na dan Velikega Šmarna ni točna. Dotične osebe, ki so pri spovednici čakale, niso nič suvale ali odpravile kakega otroka.

Z ozirom na take ali podobne slučaje priporočamo dopisnikom veliko previdnost, da se ne bo komu delala krivica.

KATOLIŠKI MOŽJE IN FANTJE!

Kristus nas vabi, da pridemo k Njemu — utrujeni —, da nas poživi in nam da novih moči v svetem boju za pravice Kristusa in Njegove sv. Cerkve. Predvsem pa, da se mi sami posvetimo Presvetemu Srcu in tako postanemo sposobni in goreči za ta boj pri samih sebi, v družini in povsod.

Vsi možje in fantje! Pristopimo v Apostolstvo mož!

V ta namen se bo vršil v Marijinem svetišču v Logu pri Vipavi v dneh 15. in 16. septembra t. l. shod samih fantov in mož, da se v srcu, in razumu in v volji prerodimo in posvetimo za velike namene, ki jih zahteva Kristus-Kralj od nas mož in fantov.

Vspored shoda v Logu:

Sobota, 15.9.1928: Od 4. popoldne se prične spovedovanje. Ob 6. govori:

«Mož v družini». Po govoru pete litanije Matere božje in blagoslov. Nato skupna Ura molitve; molili bomo 3. uro in 2. pol ure pred sv. R. T. Spovedovanje bo do 10.

Nedelja 16.9.1928: Ob 5. se prične spovedovanje. Ob 6. govori: «Mož-zase».

Po govoru sv. maša s petjem pred Sv. R. T. in obenem obhajanje. (Skupno sv. obhajilo mož in fantov). Druge sv. maše ob 7.30; ob 8.; ob 8.30. Ob 9. sv. maša s petjem pred Sv. R. T.; med sv. mašo govori: «Mož in javnost». Po sv. maši pete litanije Srca Jezusovega, Te Deum in blagoslov. Po blagoslovu je shod končan.

NB. Ženskam 15. in 16. septembra vstop v loško cerkev ne bo dovoljen.

Večerjo prinesite seboj! Prenočevali bomo lahko v cerkvi ali v okolici. Discipline, red in mir bo naša častna zadeva ta dva dneva!

Častite župne urade prosimo, da opozorijo možje in fante na ta shod!

Možje in fantje.

Za mlada dekleta.

Stara prislovica pravi: «Dobra gospodinja podpira tri hišne ogle». Smelo smem trditi, da podpira tudi še četrtega; ne samo to, ona je vzrok in podlaga prave družinske sreče. Kjer dobro gospodinja žena, tam vsaj navadno tudi mož dobro gospodari, tam vlada blagostanje, zadovoljstvo, tih domači mir. Žal, da so zlasti med mlajšimi dobre gospodinjke bolj redko posejane; le premnogokrat naletimo na pusto in zapuščeno domače ognjišče, na katerem mrzli kamni tožijo za izgubljeno družinsko srečo. Če pa zgine sreča iz družine, zdaj iz te, zdaj iz one, bo polagoma zginila iz vasi, iz mesta, iz države. Hočemo li ustvariti sebi ali vsaj svojim potomcem boljšo bodočnost, pričeti moramo pri temelju, to je pri naših družinah, zlasti pri ženskem naraščanju, pri dekletih. Večina naših deklet stopa v zakonski jarem, ne da bi se zato resno pripravile, ne da bi poznale sploh dolžnosti, ki jih čakajo kot gospodinjke in matere. Po jasnih, medenih dneh pride le premnogokrat bridko razočaranje z ene in z druge strani, temu sledi večkrat nesporazumevanje, prepir, razdor, do katerega ne bi prišlo nikdar, ako bi gospodinja umela svoj posel, znala narediti dom ličen in mikaven, biti skromna v svojih zahtevah. Zato je nujno potrebno, da se dekleta priučijo, kako bo gospodinjila. Marsikaj ji bo povedala in pokazala njena izkušena mamica. Toda svet napreduje in in se bogati z raznimi novimi pridobitvami, naše mlade gospodinjke ne morejo iti nimo tega, zato je tudi zanje prepotrebna smotrna siste-

matična vzgoja, kot jo nudijo najmodernejše izmed šol, to so gospodinjke šole. Le te nudijo mladim deklicam v teoretičnem pouku in s praktičnimi vajami priliko seznaniti se s svojimi bodočimi dolžnostmi, jih vzljubiti ter izvrševati z nekim gotovim razumevanjem, z gotovo smoternostjo in spretnostjo. Tudi v naši državi imamo več takih šol n. pr. v Bergamu, Milanu, Turinu, Rimu in drugod, pri nas najstarejša taka šola, ki deluje že celih 20 let, se nahaja v Tomaju na Krasu in je združena z internatom, kjer dobe gojenke poleg pouka tudi vsoksrbo po jako nizki ceni. Kdor ima priliko in sredstev naj ne zamudi preskrbeti svojim hčeram priliko, da obiskujejo tako potrebno šolo. Denar, ki se potrosi v ta namen, bo naložen na bogate obresti.

Tajništvo in naša pošta.

Turk Alojzija, Avber. Ker ste se zavarovali na vojno posojilo, imate pravico do izplačila glavnice le v obveznicah avstrijskega vojnega posojila. Tržaški «Feniks» nič ne ve, da bi vi prejeli od sežanskega agenta kaj na račun. Ko pridete nimogrede v Trst, zglasite se pri nas za natančnejša pojasnila in prinesite s seboj zavarovalno polico.

Poles Anton in Marija, Bergod. Vi ste zavarovani na avstrijsko vojno posojilo. Na podlagi pogodbe imate pravico do izplačila glavnice le v obveznicah avstrijskega vojnega posojila. Natančnejša pojasnila dobite v našem uradu v oktobru.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrčka Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

PEČENKO FERDINAND - TRST, Scala Belvedere 1, priporoča svojo staroznano žganjarijo. Ima na razpolago najboljše likerje in vina.

Jakob Bevc

urar in zlatar

TRST

se je preselil

v Campo S. Giacomo št. 18.

Primarij

Dott. D'OSVALDO

GORICA

— Specijalist za —

očne bolezni

se je preselil

v ulico Dante 10

Sprejema od 10-12 in od 3-4.

Dott. Gius. Comel

špecialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah

Sprejema od 9-11 in od 3-4 pop. v Gorici, Via Garibaldi 11 (prej via Teatro.)

Velika zaloga mrtvaških predmetov.

Kompletne pogrebne opreme:

I. razreda od 300 lir naprej

II. " " 200 " "

III. " " 100 " "

pogrebi otrok od 25 lir naprej.

I. SAKSIDA - DORNBERG 3.

Gospodarstvo

Kmetijska šola v Pazinu

Ravnateljstvo kmetijske šole v Pazinu v Istri nam sporoča glede prihodnjega šolskega leta:

V šolo se sprejemajo na podlagi sprejemnega izpita samo kmečki sinovi iz Julijske Krajine, ki so končali ljudsko šolo in 16. leto starosti. Isto velja tudi za zunanje gojence, za slušatelje in praktikante. Vsi mladeniči, katerih starši ne živijo v Pazinu, morajo stanovati v zavodu. Za notranje gojence je v šolskem zavodu na razpolago 30 mest, in sicer: a) 12 brezplačnih; b) 18 takih, za katera se plača vnaprej po 120 lir mesečno.

Mladeniči, ki se želijo vpisati, morajo vložiti prošnjo najkasneje do 31. oktobra t. l., v priporočenem pismu na naslov: *Ravnateljstvo praktične kmetijske šole, Pisino, Istria.*

Prošnja mora biti podpisana od načelnika občine in opremljena s sledečimi prilogami: odpustnico iz ljudske šole, domovnico, rojstnim listom, spričevalom o zdravju, spričevalom o dobrem navedenem in političnem obnašanju, ubožnim listom (če se prosi za brezplačno mesto).

Vsi, ki bodo sprejeti v šolo, morajo plačati vnaprej v dveh obrokih 100 lir za nabavo šolskih potrebščin ter za orodje, ki postane na koncu tečaja njihova lastnina. Vsak gojenec ima stanovanje in hrano v zavodu in mora biti preskrbljen s potrebno obleko in perilom, a poleg tega mora prinesiti s seboj vsaj dva para rjuh, eno plahto, dve blazini in štiri brisalke.

Redni učni tečaj traja od novembra do oktobra naslednjega leta. Zavod pa ima poleg glavnega tečaja tudi pripravni tečaj, v katerem se mladeniči pripravljajo za vstop v redni tečaj, in še tretji dopolnilni tečaj. Predavanja se vršijo v dopoldanskih urah in so razdeljena tako, da učenci rednega tečaja morejo in morajo obiskovati tudi nekatera predavanja pripravnega tečaja, da izpolnijo svoje znanje. Predavanja obsegajo sledeče predmete:

1) v pripravnem tečaju: ital. jezik, pravnost, zemljepis, računstvo, zemljemerstvo in risanje, naravoslovje, splošno kmetijstvo, čebelarstvo, svilorejo, tolovadbo, petje, veronauk;

2) v rednem tehničnem tečaju: kmetijstvo, živinorejo, siraštvo, sadjarstvo, vinogradništvo, prasičerejo, perutinarstvo, kemijo, knjigovodstvo, jezik in zgodovino, kmečko zdravstvo, tolovadbo, petje in veronauk;

3) v dopolnilnem tečaju: Predmete, za katere ima gojenec posebno veselje in v katerih se hoče izpopolniti.

Kdor želi še kakih posebnih pojasnil, naj se obrne na ravnateljstvo šole.

Davčne oprostitve.

Znano je vsem, da so po novem zakonu od 14. junija 1928. nekaterih davkov oproščene družine, ki imajo veliko otrok.

Koliko mora biti otrok?

Olajšave bodo uživale:

1. družine z živimi desetimi otroki, ki se morajo še vzdrževati.

2. družine, katere so imele 12 otrok, od katerih je še najmanj 6 pri življenju in potrebnih vzdrževanja.

Uradniške družine so deležne navedenih davčnih oprostitvev že s sedmimi otroki.

Pri oprostitvi od *šolskih* taks se pa ne gleda, koliko otrok je še ostalo pri življenju, oz. koliko jih je nedoraslih.

Katere olajšave bodo?

Zgoraj naštetih družin bodo oproščene sledečih davkov:

1. občinskega davka na patente,
2. obč. davka na vrednost najemnine,
3. družinskega davka,
4. živinskega in kozjega davka,
5. sindikalnega davka,
6. šolskih taks.

Treba je vložiti prošnjo.

Kdor ima pogoje za oprostitev, mora vložiti prošnjo. Prošnja se naredi na prostem papirju (ne kolekovanem). Priloži se ji družinski list. Če so kateri polnoletni otroci za delo nesposobni, morajo biti priloženi tudi dokazi za to nesposobnost.

Kam se vlaga prošnja.

Za odpis direktnih davkov se vlagajo prošnje na tisti okrajni davčni urad, ki odmerja komplementarni davek, ali pa na okrajni davčni urad v okrajju, kjer družina stanuje. V prvem slučaju velja prošnja tudi za vse druge direktne davke in ne samo za komplementarni davek.

Če se prošnja vloži na okrajnem davčnem uradu v kraju, kjer družina prebiva, velja tudi za druge davke, odmerjene od drugih davčnih uradov, toda prosilci morajo dati v prošnji zadostne navedbe, da se ti davki najdejo.

Za oprostitev od davkov, ki jih plačujejo prizadeti s tem, da jim *delodajalci* pridržujejo dotične svote, se mora prošnja vložiti v uradu ali podjetju, ki tiste davke dolguje.

Za dosego odpisa *občinskih* in *pokrajinskih* davkov in pristojbin morajo prizadeti vložiti prošnje na svoje občinske in pokrajinske uprave.

Prošnje za odpis *sindikalnih* in *zborničnih* davščin pa se morajo naslavljati na pokrajinski gospodarski svet.

Kdaj treba vložiti prošnjo.

Za letošnja prošnja vložiti do 31. oktobra. Za kasneje se treba držati tega: kadar družina naraste do postavnega števila, oziroma kadar se uveljavijo v družini vsi potrebni pogoji, tedaj se mora prošnja vložiti tekom 3 mesecev. Kdor ta rok zamudi, zamudi celo leto.

Kadar se pa število otrok zmanjša, ali natančneje, kadar se stanje družine tako spremeni, da ni več zakonitih pogojev za davčno prostost, tedaj se mora to v 3 mesecih revnotako naznaniti dotičnim uradnikom. Če se to zamudi, bodo uradnike kasneje ves davek poterjale, magari za 5 let nazaj (več ko 5 let pa ne). Zraven pride še globa.

Šolnina.

Prošnje za popolno oprostitev od šolnine se pošiljajo ravnateljem učnih zavodov in šol v roku, ki je določen za plačilo šolnine. K prošnji je treba priložiti dokumente, ki dokazujejo, da ima učenec po zakonu predpisane pogoje za oprostitev.

Piti domača vina. Navada je, da se za slovesne ceremonije in slavnostne obede pije «šampanjec», to je peneče francosko vino. Seveda čisti naravni šampanjec pride le na kraljevske mize, drugi ljudje s cilindrom in frakom se nalivajo s penečim tepkovicem, ki ga drago plačajo samo radi ničemrnosti. Fašistovski tajnik Turati je izdal okrožnico, naj se v Italiji tudi za slovesne napitnice pije samo domače vino, saj v Italiji ne manjka dobrih vin, pa tudi ponarejena peneča čobodra se dobi doma, čemu pošiljati denar čez mejo. V ti reči ima Turati prav.

Novo znamko. Prodajati so se začele pred kraškimi nove poštne znamke po 50 stotink in po 20. Tudi stare še veljajo.

Holandski narod je vzor dela, reda in ljubezni do domačije. Za zemljo se vojskujejo z morjem, kakor se Kraševci vojskujejo s kamenjem. Zdaj imajo v delu velikanski načrt, ki bo stal pol milijarde njihovih goldinarjev (4 milijarde lir). Plitvo Zujdersko jezero, ki je z morjem v zvezi, bodo s 30 km dolgim nasipom proti morju zaprli; nato bodo začeli osuševati nekatere dele te plitvine. Naredili bodo za 40 km drugih nasipov ter potem vodo s sesalkami odstranili. Tako dobe suha tla, ki bodo ležala niže ko morska gladina. Dobiti mislijo 24.000

hektarov dobre zemlje. Dela bodo trajala vsega vkup 32 let.

Kaj bomo pridelali. Dopisnik z dežele piše med drugim o kraški in vipavski letini tako: Na hektolitre bodo vino merili samo v Tomaju, Dutovljah, Križu, Šepuljah, Sežani, Skopem in še tu ali tam — pa hektolitrov ne bo mnogo. Drugod bodo merili in šteli samo na litre; vsakih 25 trt bo dalo 1 liter vina... Na Vipavskem sadja ne bo nič; vse je od vročine dol popadalo. Nekaj turšice bo okoli Trga, v Branici, Rihenbergu, Dornbergu, Prvačini; drugo je vse suša končala. Grozdje je v kljub hudi vročini še silno zeleno.

Gene vina po Istri. Črno vino: Buje 200-210, Kaštelir 190, Motovun 180-210, Buzet 250, Umag 200. Belo vino: Buje 180-200, Motovun 190-220, Buzet 230, Umag 200.

Bančni prenosi. Ljubljanska kreditna banka je svojo podružnico v Gorici opustila, oziroma prepustila z vsem poslovanjem. Prevzel jo je «Ente nazionale per la Cooperazione e Lavoro».

Po čem je lira?

Dne 6. septembra si dal ali dobil:	
Za 100 dinarjev	33.50 L
» 100 franc. frankov	74.80 »
» 100 švicarskih fr.	368.— »
» 100 nemških mark	452.50 »
» 100 avstr. šilingov	270.— »
» 1 dolar	18.85 »
» 1 funt	92.30 »

Tipografija FRATELLI MOSETTIG - Trieste.

Gospodinje!

Pri nakupu manufakturnega blaga zasluži prednost veliko skladišče v Trstu, via Genova (prej Campanile) št. 21 (blizu srbske cerkve)

Maria Accerboni

via Genova 21.

V zalogi ima nove bogate dohode perila za neveste po 2 L, domačega platna po 3.90 L, finega platna, 150 cm visokega, po 5.50 L, narodno nošo po 2 L, vsake vrste nogavic po najnižjih cenah. Najboljša postrežba! Kar dobite drugod, dobite tudi v ti trgovini.

Trst, via Genova 21.

ZDRAVNIK

Dr. FRAN GRUDEN

ordinira v TRSTU

Via S. Lazzaro 23 II n.

(zraven kavarnic Roma)

od 10 in pol predp. do 13

V NABREŽINI ord. samo popoldne od 14 do 18 (na lastnem domu.)

ETERNIT

Zaloga - TRST

TRIESTE VIA TRENTO
ŠTEV. 16. (Pri evangeljski cerkvi) - Shranite naslov!

Najboljše čevlje ima v Trstu v zalogi

Matija Pahor

Trst - Via Arcata 19 - Trst

::: LASTNA IZDELOVALNICA :::

Čevlji delani samo na roko. Tvrdba znana po vseh podeželskih sejmih.

Pahor je na sejmu:
8. v Podgradu,
10. v Št. Petru n.K.
12. v Sežani
13. v Labinju Istra,
16. v Trnov. - Bistr.

Zobozdravniški ambulatorij

Dr. G. LAURINSICH

TRST - Via delle Sette Fontane 6 - TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. - Slovencem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko.

Delo zajamčeno.

Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19 - Ob nedeljah od 10-12.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomu in zlato svetinjo

Trst - via Caprin 5 pri Sv. Jakobu - Trst

Mihoc: Ti Jaka pa imaš zmerom elegantne čevlje. Kje neki jemlješ denar?
Jakec: Jaz kupujem pri Forcessinu, pa še manj potrošim in sem bolj obut ko ti.

Mihoc: Grem pa še Jaz videt za en par k Forcessinu.
Jakec: Le pojdi, boš videl kako boš zadovoljen.